

Små verkstäder - tillsyn 2012

En rapport från miljöförvaltningen

Anna Vestman
November 2012

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Projektbeskrivning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte och mål.....	4
1.3 Genomförande och metod.....	4
1.4 Deltagare i projektet.....	5
1.5 Avgifter.....	5
1.6 Utveckling av tillsynen.....	5
2 Resultat.....	5
2.1 Resultat från tillsyn.....	5
2.2 Resultat från tillsynsenkät.....	6
3 Slutsatser och åtgärder.....	9

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2012 utfört tillsyn med fokus på små verkstäder. Till denna kategori räknas bilverkstäder, små fordonstvättar, mekaniska verkstäder och smyckesverkstäder som inte är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Inspektioner genomfördes på 77 verksamheter och tillsynens fokus har legat på avfalls- och kemikaliehantering. Utgångspunkten har varit de bilverkstäder där miljöförvaltningen bedömt att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering, fordonstvätt eller där det funnits ett klagomål. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna.

Ett 130-tal nya företag har påträffats. Det konstateras även att ett 30-tal hade upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem.

De noterade bristerna var:

- Behållare med farligt avfall saknar märkning om innehåll, 17 %
- Kemikalier förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 10 %
- Farligt avfall förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 10 %

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 29 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheter kring ansvarfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats.

De fåtal verksamheter som ingått i tidigare års tillsynsinsatser har överlag bättre kunskap om hantering av kemikalier och avfall än de som aldrig tidigare inspekterats. Regelbunden tillsyn med platsbesök är nödvändig för att minska risken för påverkan på miljön. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år.

Förvaltningen har skickat enkäter till företagen som ingått i 2012 års småverkstadstillsyn. Företagarnas omdöme om förvaltningens information innan besöket och den information som lämnas vid besöket är genomgående positiva. Detsamma gäller själva besökets genomförande. Glädjande är även att företagarna upplever att förvaltningens besök hjälpt dem att förstå vad miljöbalken kräver av dem.

Tillsynen av små verkstäder kommer som ett resultat av rapportens slutsatser att vara fortsatt prioriterat.

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis ca 600 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och bilverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det ska ca 100 inspektioner göras årligen. Tillsynen är en del av förvaltningens löpande kontroll av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års tillsynsinsatser riktade mot små verkstäder.

1.2 Syfte och mål

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser efterlevs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier
- Granska lösningsmedelshanteringen hos små verkstäder som utför lackering.
- Inventera för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos genom att ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.
- Genom att inspektera och dela ut skriftlig information förbättra egenkontrollen för hantering och förvaring av farligt avfall och kemikalier så att riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minskar.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att inklassning för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Tillsynen under 2012 har inte fokuserat på någon speciell geografisk del av kommunen. Utgångspunkten har istället varit de bilverkstäder där miljöförvaltningen bedömt att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering eller fordonstvätt. Urvalet baseras på att den typen av verksamheter bedöms ha störst miljöpåverkan. Om förvaltningen fått in klagomål på en verkstad har tillsyn genomförts inom denna kampanj. Övriga verksamheter har sedan valts ut som ligger i anslutning till dessa objekt. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna.

Inspektionerna genomfördes vid både oanmälda och föranmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning, sökningar på nätet (däribland Eniro) och tips från allmänheten och andra verksamhetsutövare. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för den ansvarige och eventuella åtgärder diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats eller lämnats på plats vid varje besökt objekt.

Samtliga verksamheter har fått skriftlig information framtagen av miljöförvaltningen. Energi och transporter tas alltid upp som en diskussionspunkt.

1.4 Deltagare i projektet

Projektet har genomförts av Anna Vestman och Ronny Enmark på avdelningen Plan och miljö, miljöförvaltningen.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansieras med timavgifter. Normalt sett tar det ca 3 timmar att handlägga ett ärende där en verkstad inspekteras. Verksamheter med brister som kräver uppföljande kontakter betalar mer än verksamheter som har god ordning.

1.6 Utveckling av tillsynen

En av de delar i tillsynen som ofta tar tid och kraft för handläggarna är hanteringen av timavgifter. Ett sätt att undvika långa diskussioner med verksamhetsutövarna är att skicka ut information om debiteringen i förväg, redan innan inspektionstillfället. Då hinner verksamhetsutövaren ta till sig information i lugn och ro och handläggaren kan svara på eventuella frågor vid inspektionen. Det har också visat sig effektivt att under ärendets gång ge verksamhetsutövaren löpande information om hur mycket tid som lagts ner i ärendet. På så vis kommer inte slutsumman som en stor överraskning. Det ska dock noteras att alla föränmälda inspektioner föregås av utskick av informationsmaterial där det bland annat framgår att handläggningstiden för ett normalt ärende är ca 3 timmar. Den löpande informationen kan i vissa fall också ha den positiva effekten att verksamhetsutövaren snabbare skickar in uppgifter som förvaltningen efterfrågat eller rättar till konstaterade brister.

Den digitala tekniken har underlättat uppföljningen av enkla brister. Exempelvis kan verksamhetsutövaren fotografera en iordningsställd plats för invallning av kemikalier. Det här sparar tid för både miljöförvaltningen och verksamhetsutövaren. Det fungerar väl för de allra flesta verksamhetsutövare att kommunicera med förvaltningen via e-post. Normalt sett leder det här till kortare svarstider, både för handläggare och verksamhetsutövare.

Eftersom verkstadsbranschen (främst bilvårdsanläggningarna) karaktäriseras av täta ägarbyten vore ett internetbaserat ärendehanteringssystem till stor hjälp för handläggarna. De skulle då kunna göra en snabb kontroll, redan ute i fält, om en verksamhet finns registrerad eller ej hos miljöförvaltningen. En relativt stor del av kampanjtiden går åt till att göra dessa kontroller för att hålla ärendehanteringssystemet uppdaterat och finna nya tillsynsobjekt.

2 Resultat

2.1 Resultat från tillsyn

Storleken på verksamheterna inom kampanjen har varierat mellan en och fem anställda. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall.

Omkring 130 företag har påträffats som miljöförvaltningen aldrig tidigare besökt. Ca 30 av dem har visat sig inaktiva eller driver sådan typ av verksamhet att de inte är aktuella för en inspektion. Det stora antalet nyupptäckta verksamheter beror på att en del av fokuset har legat på att hitta hyrbilsfirmor som bedriver tvätt i egen regi. En av tvättarna har så pass omfattande verksamhet att de i fortsättningen kommer att omfattas av årlig tillsynsavgift och får en regelbunden tillsyn.

Det konstateras även att ett trettiotal företag har upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem.

Ett av syftena med tillsynen är att säkerställa att företag med samma verksamhet och med samma omfattning behandlas lika. Det innebär bl.a. att förvaltningen försöker fånga upp företag vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. Av de totalt

77 verksamheter som besöktes kommer tre stycken att från och med 2012 att omfattas av fast årlig avgift (en lackerare, en biltvätt och en större bilverkstad).

Majoriteten, 97 % (74 st), av de besökta verksamheterna är bil/fordonsverkstäder. Av dessa är det 18 st som har tvätt/rekond som huvudverksamhet. Eftersom de utför färre än 2000 biltvättar/år är de inte aktuella för fast årlig avgift. Lackering i mindre omfattning (förbrukning av mindre än 500 kg lösningsmedel/år) utförs av 5 verksamheter.

Den vanligaste bristen är att behållare med farligt avfall saknar märkning, 17 % av verksamheterna fick anmärkning angående detta.

På delad andraplats kommer brister i förvaring av kemikalier eller farligt avfall. Det innebär att det finns risk för att ett läckage/spill når avloppsbrunn, dagvattenbrunn eller oskyddad mark. 10 % av verksamheterna fick anmärkningar angående förvaring av farligt avfall och lika många fick anmärkning i hur de förvarar sitt farliga avfall.

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 29 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheten kring ansvarfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats eller helt saknas. Det är något vanligare att det brister i skötselrutinerna hos verkstäder som själva har ansvar för oljeavskiljaren.

Förvaltningen har öppnat 25 ärenden gentemot fastighetsägare där verkstadsföretagen upp- givit att ansvaret för oljeavskiljaren inte ligger på dem själva. I några fall fick handläggningen återigen flyttas över på verkstadsföretagen när fastighetsägaren kunde visa upp kontrakt som tydligt pekade ut hyresgästen som ansvarig.

De flesta bristerna är avhjälpna vid rapporttillfället. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll vilken i dessa fall varit otillräcklig.

Resultatet av tillsynen, finns sammanställt i tabell 1.

2.2 Resultat från tillsynsenkät

Omkring 68 tillsynsenkäter har skickats ut via e-post efter att inspektionsresultat redovisats för verksamhetsutövarna. 44 har svarat, vilket innebär en svarsprocent på ca 65 %. Det får betraktas som mycket bra. Företagarnas omdöme om förvaltningens information innan besöket och den information som lämnas vid besöket är genomgående positiva. Detsamma gäller själva besökets genomförande. På en sexgradig skala är betygen omkring 4,5.

Glädjande är att företagarna upplever att förvaltningens besök hjälpt dem att förstå vad miljöbalken kräver av dem. 91 % svarar ja på frågan om de blivit hjälpta medan de resterande 9 % anger ”delvis”.

Att tillsynen gör nytta kan också utläsas av att 76 % av företagen anger att de, som en följd av tillsynsbesöket, vidtagit åtgärder. Som redovisats tidigare är många åtgärder av enkel natur men likväl viktiga för att minimera risken för negativ miljöpåverkan.

Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat:

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Ålstens Bilservice	X	X		X	VU
Vianor Hägersten			X	X	FÄ
Acars					
Mekonomen Billivet Akalla		X	X		FÄ
Bildoktorn	X				VU
Sydhamnens Trailerservice					VU
Tofik Taxi	X				
Auto Quick Repair	X				
IM Bilservice/Bavaria Bil & Motor	X	X	X	X	VU
Hällde Maskiner					
Eco Auto Spa			X	X	FÄ
Autopunkten					VU
Lintagårdsverkstan					
Däck & Meck med transport i Stockholm	X				
Morins Bil & Mekaniska	X				
SF Bil & Motor	X				
ABC Ståldesign AB					
Lars Lunds Bilverkstad		X			
Speed & Autoteknik	X				FÄ
All-Bil Service					
Ekströms verkstäder					
Nimec Bilservice & Bärgning	X				VU
Bilvårdspunkten i Stockholm					VU
Moto Recond					VU
Carspa Stockholm					VU
Klark Classic Cars	X				
Mercedes-Benz taxiverkstad					Q-Park
B R Bilverkstad Mekonomen	X	X		X	FÄ
AN:s bilservice	X	X	X		FÄ
Ekströms Verktygs AB					
Bromma Bil o Motor				X	FÄ

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
SKG Bilverkstad					FÄ
Bromma Bilskador					
Mattsén Bil				X	VU
Hertz Kungsolmen / Strandbergsgatan				X	VU
Mr Cap Södermalm					VU
Mekonomen Fridhemsplan					VU
Nordic rekond				X	VU
Geting Däck Bilservice				X	VU
Auto Biluthyrning				?	FÄ
Mekonomen Värtan					FÄ
City bil och däckservice i Stockholm					
Auto Risma					VU
Autospecialisten Luka's Cars 032		X	X		VU
Androun Bil och Marin				?	FÄ
Stockholms Bilvård				X	VU
Hertz Zinken					VU
Servicespecialisten				X	VU
Clean Car Fridhemsgatan 24				X	FÄ
Clean Car Fridhemsgatan 43					VU
OKQ8 HK Tvätt					FÄ
Fmj Bil & Motor					
Tule Bilverkstad Mekonomen					FÄ
AVIS Sveavägen					VU
Djami Bilvård				?	FÄ
Kaiser bil / Lexus					VU
Lorentzo bilvård					FÄ
MABIS/BERRAS Götgatan					FÄ
Autotjänst E Vogel					FÄ
EHA Bil & Allservice/ Lützengaraget					FÄ

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Liedbergs Bil & MC					
Mekonomen Norrtull					FÄ
Dynamite Car Wash					FÄ
AVIS/Budget Klarabergsviadukten					FÄ
Hertz Sankt Eriksgatan					FÄ
Servicecenter Östermalm			X		FÄ
Mekonomen/BNA Bilcenter				X	VU
Östermalms Tekniska Bilservice				X	VU
Bil & Däckkliniken på Gärdet			X		VU
Zivax				?	?
Quick Rent				X	VU
Britab					
Vinsta Biltvätt				X	VU
Lack-Björnen					
Europcar Fleminggatan 3					Q-Park
H.D Motor					

X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik.

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Många har brister i sin hantering av kemikalier, farligt avfall samt skötseln av oljeavskiljaren. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till. Brister i skötseln av oljeavskiljarna beror ofta på att den som driver verkstaden inte varit medveten om att ansvaret vilat på dem själva. De har trott att fastighetsägaren skött den biten eller så har hyresavtalen varit ottydligt skrivna. Många industrifastigheter byter ägare ofta. Överlämning av dokumentation från gamla ägarna till de nya ägarna, gällande exempelvis fastighetens oljeavskiljare, sköts i vissa fall mycket dåligt. Förvaltningens uppfattning är också att en del fastighetsägare har stora brister i kunskapen om sina skyldigheter enligt miljöbalken. Det gäller såväl privat- som kommunalägda fastigheter. Det här problemet är inte unikt för småverkstadsbranschen utan även större verksamheter har ofta dålig kunskap om hur deras oljeavskiljare och eventuella kompletterande reningssystem fungerar och är kopplade.

Tillsynen leder till att många brister avhjälps och därmed minskar riskerna för miljöpåverkan på mark, luft och vatten i Stockholm. Som exempel kan nämnas att flera verksamheter/fastighetsägare tecknat avtal för regelbunden tömning av oljeavskiljarna. Det leder till att miljöbelastningen på spillvattennätet minskar.

Det är oklart hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Knappt en tredjedel av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynsinsatser. Förvaltningen har kunnat se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras, överlag var bättre där än hos de som inte inspekterats tidigare. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunktur känsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbytet. Det ska dock påpekas att även många av de ”gamla” verksamheterna har brister. Regelbunden tillsyn med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön. Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer liknande tillsyn att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år.

Resultatet från denna kampanj delges deltagande verksamheter, Stockholm Vatten, Trafik- och renhållningsnämnden samt branschföreningar.